

gesaa megen Ret, som den nu har. Ja, det kan jeg gjerne indrømme (Modsigelse). Der bliver sagt Nei til, at Befolkningen beholder samme Ret som tidligere, det være nu, som det være vil, men vist er det, at naar man indrømmer, at der ikke sker Tilbagekridt, kunde man vel til Gjengjæld forlange af den ærede Minister den Indrømmelse, at det er ikke nok paa dette Omraade at kunne paavise, at der ikke sker Tilbagekridt, hvad jo endog saa Nogle mene dog er Tilfældet; thi der bør i ethvert Fald finde Fremskridt Sted. Jeg ser jo nok, at Sager, der angaa Skolernes indre Væsen, fra Skolekommissionerne skulle sendes til Sogneraadene; men naar jeg saa ser, hvad disses Indflydelse sluttelig bliver, regner jeg det ikke for synderligt. Det er jo imidlertid muligt, at vi kunne faae den ærede Minister til at gaa ind paa, at Skolebirektionerne og Sogneraadene eller dog Skolebirektionerne og Skolekommissionerne — thi det synes jeg dog, lod sig gjøre — samvirkede ved Udarbejdelsen af, hvad der er foreskrevet i § 18. Det er imidlertid af de Ting, der kunne forbeholdes Udvalget til nærmere Overveelse; men at Befolkningen faar væsentlig Indflydelse paa sit Skolevæsen, anser jeg for et Hovedpunkt, det udtaler jeg som en almindelig Betragtning, uden derfor at forme denne i bestemte Udtryk. Det er altsaa i Forbindelse med Udtalelser, der ere komne tidligere, min Ante, at jeg ikke finder, at dette Lovforslag har den tilbørlige Tillid eller tager det tilbørlige Hensyn til Befolkningen; det være sig nu enten direkte — hvad jeg skal komme til at omtale paa et andet Punkt siden — eller indirekte, dels gennem Skolekommissionen og dels gennem Sogneraadet. Dette er altsaa en af mine Hovedanker imod Lovforslaget, og hvis det ikke kan blive ændret i den Retning, som jeg her har omtalt, frygter jeg for, at jeg vanskelig vil kunne give det min Stemme.

Det glæder mig, at der fra flere Sider og navnlig fra det ærede Medlem for Thisted Amts 3 Valgkreds (Wagger), som begyndte Debatten igaar, er gjort opmærksom paa Skolelærernes Kaldelse. De Herrer ville jo vide, at jeg fra det første Dieblit af, da Forslaget til en Skolereform blev forelagt her, har holdt dette frem som et, idetmindste for mig, saa væsentligt Punkt, at jeg ikke vilde kunne give et saadant Lovforslag min Stemme, hvis en saadan Omordning ikke fandt Sted. Dette fastholder jeg, men det har glædet mig at høre, at det Samme nu er fremkommet fra flere forskellige Sider, blandt Andet ogsaa fra det ærede Medlem for Randers Amts 3die Valgkreds (S. Andersen). Jeg maa bebrejde den høitærede Minister, at det ikke allerede er optaget i dette Lovforslag, thi, uden at kunne citere den høitærede Ministers Ord korrekt udenad, vil jeg dog minde den høitærede Minister om, at han har givet Tilfagn om, at noget Saadant

skulde ske. Den høitærede Minister ryster paa Hovedet; men jeg tror nok, at der kan findes Forhandlinger fra tidligere Tid af, hvori han har sagt, at han ikke var uwillig til at gaa ind paa saadan Forandring med Hensyn til Kaldelsen af Lærerne. Men, hvorom Alting er, den Ret, som Sogneraadene nu have til Indstilling, maa jeg fordrø — og jeg vil gjøre Alt, hvad der staar i min Magt, for at dette kan naas —, at man optager i dette Lovforslag, saaledes at den under en eller anden Form, som man nu kan blive enig om, bliver lagt over til Skoledistriktets Beboere. Jeg forlanger ikke, at det skal være alle Distriktets Beboere, som selv skulle træde sammen for at gjøre en saadan Indstilling, men jeg forlanger, at de skulle have Ret til at vælge et Udvalg, og at dette Udvalg skal have samme Ret som den, Sogneraadene nu have. Vil man udvide dette videre, saa skal jeg med Fornøielse være med dertil. I Forbindelse hermed sætter jeg, om ikke stor Pris, saa dog nogen Pris paa, at Beboerne ogsaa faae en Afstedigelsesret. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) og jeg have tidligere i Forening her indbragt et Forslag om den samme Sag, og jeg huffer tydelig, at vi stillede det Forlangende, at, naar $\frac{4}{5}$ af Distriktets Beboere gjorde Indstilling om en Skolelærers Fjernelse, saa skulde den ikke absolut finde Sted det første Aar, hvis Autoriteterne ikke fandt Klagen begrundet, men hvis en saadan Del af Beboerne da atter det næste Aar gjorde Indstilling derom og i Forbindelse dermed erklærede at ville udbrøde en Pengeafgift, som skulde gives til den, der skulde affædiges, saa skulde han affædiges. Noget Egenhed er det, jeg ønsker her. Jeg fulgte den høitærede Ministers Uvilling meget nøie, men jeg var ikke tilfreds med den, naar der er Tale om en ny Lov, thi Erfaringen har lært mig, at det ikke er tilstrækkeligt, at man siger: naar det kan paavises, at en Skolelærer er forfalden til Drif eller andre Laster af beslagtaget Art, saa kan han affædiges. Dette, antager jeg, vil kunne lade sig gjøre, enten det staar i Lovforslaget eller ikke; men, mine Herrer, der er andre Sider ved en Skolelærer, som kunne gjøre ham mindre fittet til at være Lærer for Børnene end netop den Slags grove Ting. Jeg har kendt Lærere, paa hvilke der ikke var det Mindste at afsætte i Henseende til Ordruelighed, Hønnettitet eller Lærdom, men med hvilke Skoledistriktets Beboere dog vare i høi Grad misfornøiede, fordi de ikke havde Evne til at lære fra sig til Børnene. Jeg har selv været med til paa den mest humane Maade af Verden at forlange en Lærer affædiget; men det varede flere Aar, inden det kunde lykkes, uagtet det blev paavist, at han var saa lidt istand til at kunne hævde Disciplinen i sin Skole, at de største Drengene endog pryglede ham. Jeg nævner kun dette for at vise, at der ogsaa kan være andre Sider ved en Lærer end netop Drukkenskab og der-